



### **Den grønne opvækst..**

Hvidovre Kommune har i mange år haft en grøn profil og været ambitiøs, både kommunalpolitisk og på skoleområdet. I 2008 var vi bare fjerde danske kommune til at blive 'klimakommune', da vi gennem Danmarks Naturfredningsforening forpligtede os til

at reducere vores CO<sub>2</sub>-forbrug med 2 % hvert år, frem til 2025.

Forpligtelsen førte til en stor indsats både teknisk og adfærdsmæssigt, hvor den siden har taget form gennem Klimaambassadørordningen. 70 klimaambassadører rundt i kommunens ejendomme, særligt på skoler og i daginstitutioner går forrest for at motivere kollegaer og særligt børnene til at reducere vores CO<sub>2</sub>-forbrug. Siden 2009 har vi været Science-kommune, og derigennem gjort en stor indsats for at give vores skoleelever en naturfaglig dannelse – særligt igennem besøg på kommunens flagskib, det byøkologiske naturcenter Quark. Her gør en lille gruppe af naturvejledere en stor og inspirerende indsats for at vække begejstringen for natur og miljø blandt Hvidovres børn – store som små. Hver uge har Quark mere end 300 skolebørn på besøg, der med fingrene direkte i mulden lærer om alt fra affaldssortering til vindenergi og biavl. Når et nyt Hvidovre-barn bliver født, eller flytter til kommunen, bliver det en del af vores grønne fortælling. Barnet undervises i at blive en innovativ og bevidst borger med en bred viden om natur og miljø, og det dannes til at have en adfærd, der sikrer den altafgørende CO<sub>2</sub>-reduktion, som vores klode har så hårdt brug for. Hvidovre profilerer sig af at være 'Børnenes og familiernes by' og den seneste Planstrategi fra 2015 går under navnet 'Det bæredygtige forstadsliv'. Vi er altså allerede i fuld gang med at italesætte – og skabe – en Grøn Generation.

Som denne Grøn Generation-strategi vil fortælle, har vi allerede mange grønne initiativer på både det forvaltnings- og undervisningsmæssige område. Men vi kan, og skal, gøre det endnu bedre. Vi skal sikre, at alle spirende initiativer sikres de rette rammer, så de kan gro og være med til at gøre de kommende generationer i Hvidovre endnu grønnere.

**Hvidovre Kommunes GG koordinatore: Christian Black Storm, leder af Naturcenter Quark og Anette Høite Hansen, akademisk medarbejder i Ejendomsafdelingen og projektkoordinator for Klimaambassadørordningen august 2014 - februar 2016**

### **Indledning**

*Kort om UBU/Grøn Generation.*

Ved at tilslutte sig den internationale Borgmesterpagt har Hvidovre Kommune taget endnu et ambitiøst skridt i en grøn retning ved at forpligte sig til at blive fossilfri i 2050. Det kræver indsatser allerede nu, og projekt Grøn Generation taler direkte ind i den målsætning, da den bedste forudsætning for at blive fossilfri er at skabe grøn bevidsthed og adfærd allerede fra Hvidovres borgere møder omverdenen i daginstitutioner eller dagplejer, og senere i deres 10 år i folkeskolen.

Som det vil fremgå på de næste sider handler denne strategi ikke om, at vi skal starte på en bar bund. Vi skal tværtimod samle ideer op, og sikre fra kommunal side, at den praktiske virkelighed muliggør de mange initiativer 'derude'.

### **Facilitering**

Klimaambassadørordningen og Quark er de kerner, hvor initiativer koordineres og bakkes op, og hvorfra nye tiltag kan igangsættes. Quark-centeret og en kommende bæredygtighedskoordinator vil indgå i et tæt samarbejde, så implementeringen sikres, og eventuelle udfordringer løses efterhånden.

### **Målsætning**

### Grøn Generation-strategi 2016. Udkast.

Med denne Grøn Generation-strategi ønsker vi at styrke Hvidovres børns faglige forståelse for, og generelle bevidsthed om, hvad den enkeltes adfærd kan gøre af forskel for at reducere vores CO<sub>2</sub>-forbrug. For at opnå denne målsætning vil vi skabe en bedre sammenhæng i vores eksisterende tiltag og styrke Hvidovre Kommunes nuværende indsatser indenfor innovation, science, samarbejde med virksomheder og implementering af kommunale strategier som f.eks. 'Affaldsstrategi 2014-2018'.

Konkret skal Grønt Flag Grøn Skole og Grønne Spirer implementeres på et udvalg af skoler, daginstitutioner og i dagplejer. Derigennem kan vi sikre, at alle Hvidovres børn bliver indført i et bredt udsnit af temaer indenfor bæredygtighed, lige fra vand til trafik. Vi forventer, at tilslutningen vil øges, i takt med at skoler og daginstitutioner inspireres af hinanden.

For at koordinere og strømline klimatiltagene og sikre, at den praktiske virkelighed fungerer bedst muligt, vil vi opfordre politikerne til, at der fra Grøn Generation-strategiens implementeringsfase pr. 1.1.2017 ansættes en bæredygtigheds koordinator, der kan arbejde på tværs af de relevante forvaltninger og afdelinger.

### **Kommende initiativer (skrevet ud fra nuværende tidspunkt, rettes til ift. endelig strategi).**

#### Skoler

##### Grønt Flag Grøn Skole

Quark er allerede nu i dialog med skoleledere om de store fordele ved Grønt Flag Grøn Skole:

- nye lærere har en færdig 'pakke' til science-undervisningen
- det sikres, at eleverne har et nyt tema hvert år, og ikke undervises i f.eks. affald hvert år
- projekterne taler ind i folkeskolens læringsmål

##### Klimaudfordringen 2016

For fjerde år i træk arrangerer Ejendomsafdelingen en stor klimakonkurrence i samarbejde med Quark, Science-gruppen og Concito. I år er temaet madspild og affald og elevernes opgave er at finde innovative løsninger på de udfordringer, de to temaer fører med sig. På den måde er Klimaudfordringen en årlig markering af Grøn Generation og samarbejdet på tværs af forvaltninger, skoler, Quark og eksterne samarbejdspartnere.

#### Daginstitutioner

##### Grønne Spirer

Fleere klimaambassadører fra daginstitutioner har udtrykt ønske om grønne initiativer, hvor Grønt Spireflag er et oplagt initiativ at arbejde ud fra.

##### Affaldsormen Orla- affaldssortering i børnehøjde

Quark har besøgt en række daginstitutioner i 2014 og 2015 og fortsætter arbejdet, i 2016 – både ved opfølgende besøg og introduktion i nye daginstitutioner.

Alle tiltag sker med 'Grøn Generation – Hvidovre Kommune' som afsender. Der uddeles vandflasker og keyhangers til børnene, og lokalpressen inddrages for at udbrede kendskabet til Grøn Generation bedest muligt.

### **Fremtidige ønsker**

#### Skole-/daginstitutionshaver

Hvidovre Kommune har sit eget gartneri, der før har lavet initiativer med plantekasser i daginstitutioner. Der er generelt en meget stor efterspørgsel efter drivhuse, plantekasser og regnvandstønder i daginstitutioner, og det bør imødekommes.

Derudover kunne gartneriet indgå i et samarbejde med skolerne og opstarte haver de steder, hvor det har relevans – og evt. kombinere projekterne med kantiner.

#### Alle børn cykler – lokalt initiativ frem for det nuværende fra Cyklistforbundet

Flere skoler deltager i 'Alle børn cykler'-kampagner. Vi ønsker at undersøge effekterne af kampagnerne og arbejde for, at endnu flere børn cykler, og at vejene omkring skoler og daginstitutioner bliver mere sikre ved at trafikken reduceres. Hvidovre Kommune har et begrænset areal, og der er derfor ikke en afstandsmæssig hindring i at tage cyklen i skole eller daginstitution.

#### Involvering i kommunens energi-/ombygningsprojekter

Ejendomsafdelingen udfører løbende energi- og ombygningsprojekter på kommunens skoler. Bl.a. er en række skoler med i det kommende ESCO-projekt, et omfattende energirenoeringsarbejde. Frem for at lærere og børn oplever arbejdet som forstyrrende i skolens hverdag, vil Ejendomsafdelingen udnytte projektet og invitere eleverne med i processen, så de kan få en forståelse for, hvorfor deres skole energioptimeres. Den tekniske serviceleder, som også fungerer som klimaambassadør, kan med fordel fungere som bindeled.

#### Samarbejde med Klimazirkus og Hvidovre Gymnasium, sådan at 'En grøn opvækst' også inddrager ungdomsuddannelser.

*æbleskroget, bliver vi nødt til at give dem besked på at smide det i samme skraldespand, fordi vi ikke har ressourcer til affaldssortering på skolen – hverken økonomisk eller praktisk ift. tømning og afhentning.*

Rikke Jensen - lærer på Langhøjskolen og Klimaambassadør i kommunens klimaambassadørordning.

## TILLÆG TIL STRATEGI

Eksempler på at UBU foregår mange steder i kommunen:

*Når eleverne kommer hen til mig og klager over, at der er koldt i deres klasseværelse, følger jeg med dem med det samme og tager mit termometer med. Ofte er der den temperatur, der skal være, og hvis ikke sørger jeg for at undersøge ventilationsanlægget med det samme. Det har betydet at eleverne klæder sig varmere på og husker at lukke vinduerne, fordi de ved, at jeg har termometeret med. Jeg har stort set ikke haft klager siden, jeg begyndte initiativet.*

Henrik Poulsen fra Frydenhøjskolen – teknisk serviceleder og klimaambassadør.

*Så når en elev er for urolig i klasseværelset kan han/hun lige blive sendt ud og cykle på strømcyklen – så bliver der både skabt ro og lavet strøm.*

To femte klasses elever fremviser deres ide til, hvordan der kan spares på CO<sub>2</sub>-forbruget på deres skole.

*Vi holder byttemarked på vores skole. Så bytter vi vores legetøj, sådan at der ikke skal laves noget nyt som skal flyves hertil hele vejen fra Kina.*

En fjerde klasse fortæller om deres ide til, hvordan de kan forbruge mindre og dermed spare CO<sub>2</sub>.

*Når vi har fået overtøjet på og er klar til at gå ud på legepladsen stopper vi lige op og spørger børnene, hvad vi har glemt. 'At slukke lyset', siger de i kor.*

Pia fra Børnehuset Frydenhøj – pædagog og klimaambassadør.

*Med de christianiacykler, vi har fået tildelt fra Klimainitiativpuljen kan vi cykle rundt i hele Hvidovre med børnene og tage på ture i naturen. Før var vi nødt til at tage bussen og kunne ikke komme så langt omkring. Og så ville vi så gerne lære børnene, at det er bedre for miljøet og sundheden at cykle.*

Amra fra Vuggestuen Manegen – leder og klimaambassadør.

Eksempel på, at viljen er der, men at den praktiske virkelighed ikke altid følger med:

*Mange børn sorterer affald derhjemme, hvor der er opstillet containere til sortering af flere fraktioner. Men når de kommer i skole og spørger, hvad de skal gøre af plasten eller*